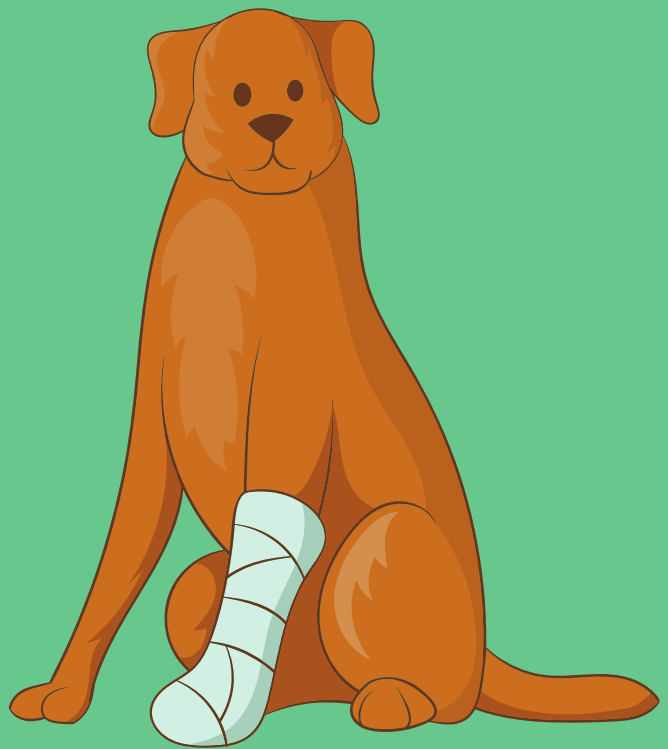

pierwsza pomoc dla psów

instruktaż dla opiekunów

Cześć!

Mam na imię Ada, ale skoro czytasz ten ebook to znaczy, że oglądałeś mój webinar i wiesz już czym się zajmuję. 😊

Nie pamiętam czy o tym wspomniałam, ale oprócz rozwijania się i zajmowania szeroko pojętymi tematami związanymi z edukacją, terapią i coachingiem psio-ludzkich zespołów, ukończyłam również kurs ratownictwa weterynaryjnego.

Bardzo chętnie podzielę się z Tobą najważniejszą i najbardziej praktyczną wiedzą, o której trzeba pamiętać w przypadku udzielania psu - niezależnie czy swojemu własnemu czy innemu - pierwszej pomocy.

Na wstępie chciałabym zaznaczyć, że żadna z porad zawartych w tym poradniku nie może zastąpić porady lekarza weterynarii i zawsze, gdy zajdzie taka potrzeba, po incydencie/wypadku należy niezwłocznie skonsultować psa z lekarzem.

Porady, które dla Ciebie przygotowałam, mają pomóc udzielić psu pierwszej pomocy, gdy z jakichkolwiek powodów nie może tego zrobić lekarz weterynarii lub ratownik weterynarii, a które wymagają natychmiastowej interwencji, gdyż zagrażają bezpośrednio zdrowiu lub życiu psa.

Dodatkowo musisz pamiętać o tym, że niezależnie od psa, któremu udzielana jest pomoc, zawsze istnieje ryzyko ataku ze strony psa podczas jej udzielania (w wyniku stresu, bólu i/lub innych czynników), dlatego decyzję o udzieleniu pierwszej pomocy, każdorazowo podejmujesz sam i na własną odpowiedzialność.

Objawy przypadłości opisywanych w tym poradniku są ogólne i mogą się różnić w poszczególnych przypadkach u różnych psów, dlatego potraktuj je bardziej jako wskazówki niż pewniki.

Co to jest RKO?

RKO - resuscytacja krążeniowo-oddechowa polega na podjęciu działań (tutaj u psów), które dają szansę na utrzymanie ich przy życiu mimo nagłego zatrzymania funkcji życiowych - krążenia i oddechu.

Najważniejsze zasady udzielania pomocy i przeprowadzania RKO:

1

upewnij się, że miejsce przeprowadzania pomocy jest DLA CIEBIE bezpieczne

2

upewnij się, że udzielając pomocy TY jesteś bezpieczny

3

upewnij się, że świadkowie zdarzenia są bezpieczni i nic im nie zagraża

Dopiero wtedy, gdy te 3 warunki zostaną spełnione, można przystąpić do udzielania pomocy. Zasady te są więc bardzo podobne do tych, których należy przestrzegać przy udzielaniu pierwszej pomocy ludziom.

Pamiętaj - martwy ratownik to bezużyteczny ratownik.

Najpierw **musisz zadbać o swoje bezpieczeństwo** oraz tych, którzy są w najbliższym otoczeniu.

Pamiętaj również, że Twoim zadaniem **nie jest** leczenie psa tylko **przywrócenie mu funkcji życiowych i zabezpieczenia jego stanu!**

Nigdy nie podawaj psu leków itp., chyba, że zostały przepisane danemu psu od lekarza weterynarii.

Jaki jest cel RKO?

Celem RKO jest BLS (z ang. Base Life Support), czyli podstawowe czynności resuscytacyjne podtrzymujące życie:

udrożnienie dróg oddechowych

podtrzymanie oddychania

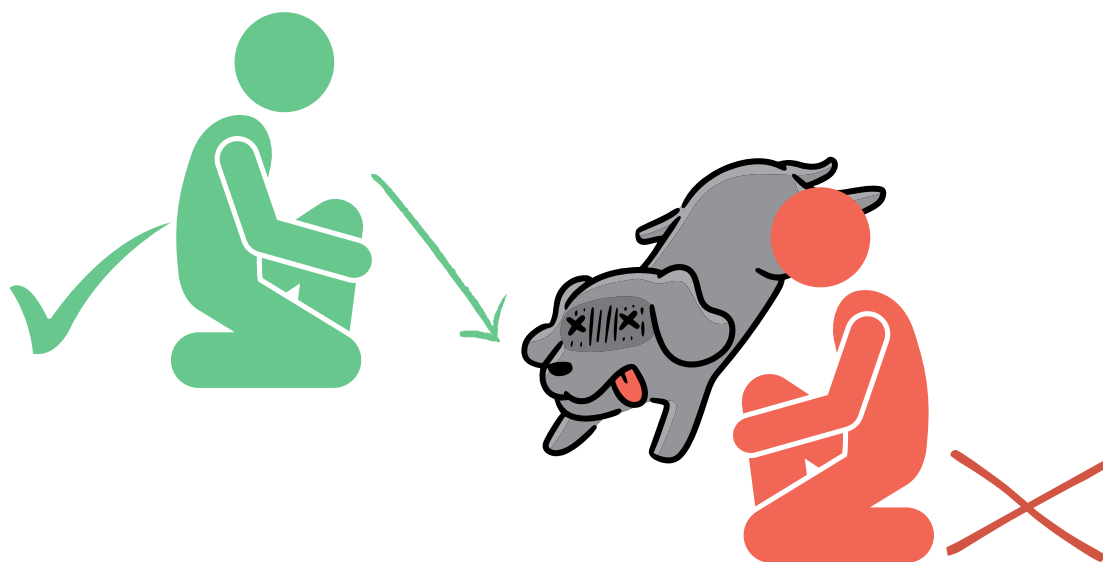
podtrzymanie krążenia krwi

Bez którejkolwiek z nich utrzymanie życia psa jest niemożliwe.

Najbezpieczniejsze miejsce

Jakąkolwiek pomoc, gdy pies jest nieprzytomny, zaczynamy więc od skontrolowania tych funkcji życiowych, a więc do psa podchodzimy od strony grzbietu, ale również od przodu tak, aby pies nas widział i się nie przestraszył. Kucając nieco “za” psem mamy większą szansę uniknąć ewentualnego ugryzienia niż znajdując się pod samymi łapami i zębami psa.

Jak skontrolować funkcje życiowe?

drożność dróg oddechowych - sprawdzamy, czy pies nie ma nic w jamie ustnej

otwieramy ostrożnie pysk psa i/lub wkładając rękę do pyska (nigdy nie unosimy wysoko psiego pyska aby ew. ciało obce nie wpadło głębiej!)

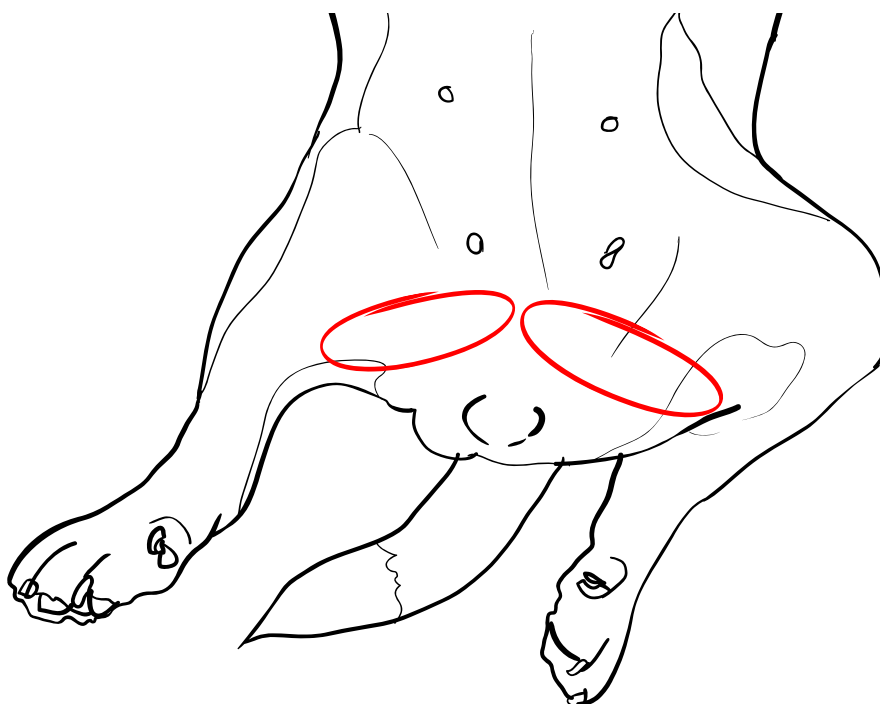
oddech - sprawdzamy, czy pies oddycha

pochylamy się nad głową psa i nasłuchujemy jednocześnie obserwując ruchy klatki piersiowej, na której można położyć rękę aby lepiej je dostrzec

krążenie krwi - sprawdzamy, czy tętno jest wyczuwalne

w domu na spokojnie podczas głaskania - i tylko gdy pies na to pozwoli - możemy wyczuć u psa tętnice udowe i pulsowanie w pachwinach, można sprawdzić u zdrowego psa gdzie ich szukać w razie zdarzenia

*na czerwono zaznaczone gdzie mniej więcej można szukać pulsu
w tętnicach udowych u psa - znajdują się one w pachwinach*

UWAGA: może się zdarzyć, że pies wystraszony zdarzeniem lub proba udzielania pomocy może zachowywać się agresywnie i stanowić zagrożenie dla ratownika lub innych będących w otoczeniu, dlatego w trakcie udzielania pomocy należy zachować szczególną ostrożność, zwłaszcza w stosunku do nieznanym nam psów.

Dopiero, gdy powyższe funkcje są sprawdzone i zachowane, możemy przystąpić do reszty czynności ratowniczych.

RKO - pies nieprzytomny

Sprawdzamy, czy pies reaguje na bodźce (dźwięki, gesty, dotyk), np. klaśnięcie, zawołanie, dotyk, np. od boku, machnięcie ręką.

Układamy psa na prawym boku

(nie przez grzbiet! - odwracamy psa zawsze brzuchem do dołu aby uniknąć ew. skrętu żołądka), głowa równa z linią grzbietu.

UWAGA: U ras tzw. brachycefalicznych, czyli ze zmodyfikowanym pyskiem jak np. u shih tzu, buldogów, bokserów itd. głowę układamy naturalnie, ponieważ ułożenie jej z linią grzbietu może spowodować niedrożność dróg oddechowych.

Pociągamy za język, zaglądamy czy jest ciało obce w pysku, udrażniamy drogi oddechowe. *Jeśli coś znajduje się w pysku psa, usuwamy to ruchem zagarniającym, układając 2 palce w "łyżeczkę", aby nie wepchnąć ciała obcego głębiej.*

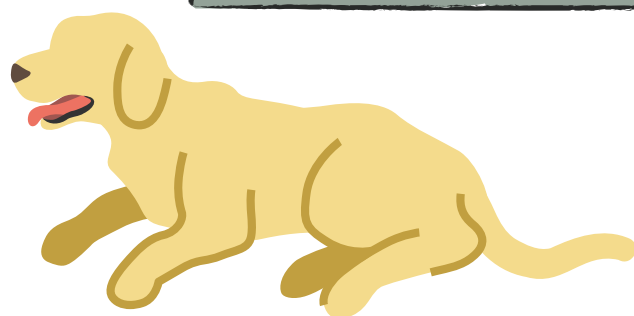
Kontrola oddechu przez 10 sekund - wzrokiem (patrzymy na ruchy klatki piersiowej, można też podłożyć lusterko), *słuchem (nasłuchujemy oddechu) oraz dotykiem (ręka na klatce piersiowej).*

Kontrola krążenia - ucisk tętnicy udowej

Co robimy, gdy nieprzytomny pies: ma puls, oddycha

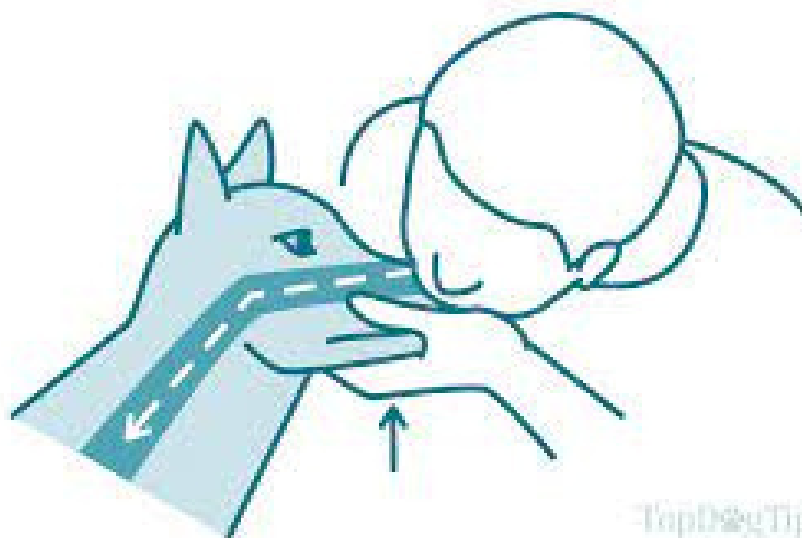
- udzielamy dalszej pomocy,
- zapewniamy mu spokój
- wietrzymy pomieszczenie,
- kontrolujemy funkcje życiowe,
- wzywamy lekarza/jedziemy do lekarza

Co robimy, gdy nieprzytomny pies: ma puls, NIE oddycha

W pozycji bocznej bezpiecznej, przy udrożnionych drogach oddechowych:

- zamykamy pysk, układając język wzdłuż podniebienia
- oplatamy dłonie wokół pyska
- wprowadzamy dwa pełne wdechy i czekamy kilka sekund (zamykamy dłońmi pysk psa i wprowadzamy powietrze w nos psa obserwując jak klatka piersiowa się unosi; głębokość wdechów dopasowujemy do objętości klatki piersiowej psa, ostrożnie i delikatnie)
- kontrolujemy czy oddech wrócił, jeśli nie - powtarzamy
- jeśli oddech wrócił, udzielamy dalszej pomocy, zapewniamy psu spokój i wietrzymy pomieszczenie, kontrolujemy funkcje życiowe, wzywamy lekarza/jedziemy do lekarza.

Co robimy, gdy nieprzytomny pies: ma puls, NIE oddycha

Przystępujemy do RKO w pozycji bocznej bezpiecznej, przy udrożnionych drogach oddechowych:

- zamykamy pysk, układając język wzdłuż podniebienia
- oplatamy dłonie wokół pyska
- wprowadzamy dwa pełne wdechy i czekamy kilka sekund (zamykamy dłońmi pysk psa i wprowadzamy powietrze w nos psa obserwując jak klatka piersiowa się unosi; głębokość wdechów dopasowujemy do objętości klatki piersiowej psa, ostrożnie i delikatnie)
- jeśli klatka piersiowa nie unosi się, szukamy urazu klatki piersiowej i jeśli go znajdziemy zatykamy go szczelnie opatrunkiem uciskowym, następnie wracamy do całej procedury RKO
- uciskamy klatkę piersiową:

(psy duże i olbrzymie: **15 uciśnieć**, następnie **2 wdechy**)

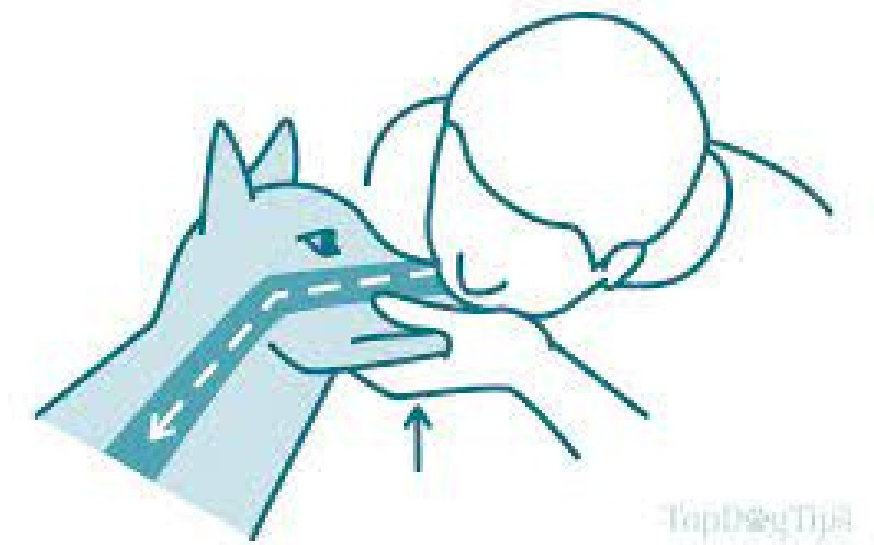
(psy średnie i małe: **30 uciśnieć**, następnie **2 wdechy**)

(psy miniaturowe: **120 uciśnieć na minutę**, chwila przerwy, **bez wdechów**)

Wykonujemy 3 sesje RKO (wdechy + uciśnięcia) i kontrolujemy funkcje życiowe.

30/2

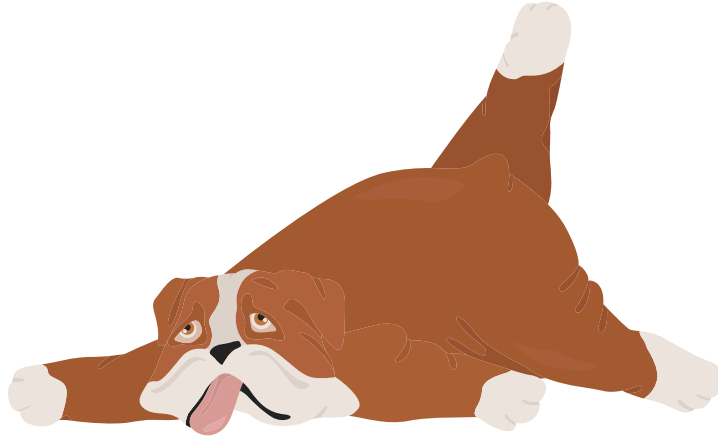

Jeśli funkcje życiowe wróciły, natychmiast przystępujemy do dalszych kroków udzielania pierwszej pomocy i/lub przekazujemy psa do lekarza weterynarii.

Jeśli nie wróciły - powtarzamy do skutku.

W sytuacji, gdy pies wymaga transportu prosimy kogoś o pomoc, nie zostawiamy psa samego, bez nadzoru.

Najczęstsze wypadki ZASŁABNIĘCIE

Zasłabnięcie jest to stan zaburzenia świadomości, któremu zwykle towarzyszy spadek energii, zawroty głowy czy zaburzenia widzenia.

Przyczyny zasłabnięć:

- głód,
- stres,
- zatrucie,
- przemęczenie,
- odwodnienie,
- przegrzanie,
- brak wystarczającej wentylacji pomieszczenia
- choroba lub inna dolegliwość

Najczęstsze wypadki

ZASŁABNIĘCIE

Postępowanie przy zasłabnięciach (po kolei):

- udrożnienie dróg oddechowych
- kontrola funkcji życiowych - oddech, tętno, reakcja na bodźce, w razie potrzeby podejmujemy RKO
- otwarcie okien i drzwi w pomieszczeniu
- przeniesienie psa w okolice okien/wiatraków
- ułożenie psa w pozycji bocznej bezpiecznej
- ponowna kontrola funkcji życiowych, w razie potrzeby podejmujemy RKO
- delikatne zmoczenie pyska psa letnią (nie zimną!) wodą
- w przypadku podniesionej temperatury okładamy psa mokrymi ręcznikami, zwłaszcza w okolicach karku, klatki piersiowej i opuszków łap
- w przypadku wychłodzenia przykrywamy psa bluzą/kocem/innym materiałem i delikatnie ale energicznie pocieramy okolice klatki piersiowej, przenosimy w cieplejsze miejsce (np. blisko grzejnika ale nie bezpośrednio przy nim)
- kontrola funkcji życiowych, w razie potrzeby podejmujemy RKO

Najczęstsze wypadki ZASŁABNIĘCIE

Profilaktyka zasłabnięć

- zapewnienie prawidłowego żywienia bogatego w składniki odżywcze (karmie marketowej mówimy stanowcze NIE, za podobne pieniądze można kupić dobrej jakości karmy stacjonarnie lub internetowo)
- eliminacja czynników stresogennych i/lub wcześniej przeprowadzony proces odwrażliwiania psa na stresujące sytuacje/dźwięki/obiekty itd.
- dostosowanie odpowiedniego czasu aktywności i odpoczynku uwzględniając możliwości danego psa
- unikanie aktywności w niesprzyjających psu warunkach, np. gdy jest za gorąco lub zbyt duszno na zewnątrz, czekamy ze spacerem aż się ochłodzi i wychodzimy z samego rana
- zapewnianie psu przerw na regenerację w trakcie aktywności

Najczęstsze wypadki

ZADŁAWIENIE

Zadławienie jest to niedrożność dróg oddechowych wywołana przez ciało obce, które zaczopowuje drogi oddechowe.

Zadławienie dzielimy na:

- **częściowe** - ciało obce częściowo zatyka drogi oddechowe, w pewnym stopniu umożliwiając oddychanie (mniejsze zagrożenie życia)
- **całkowite** - ciało obce całkowicie zamyka drogi oddechowe powodując zatrzymanie oddychania (bezpośrednie zagrożenie życia)

Najczęstsze wypadki

ZADŁAWIENIE

Zadławienie częściowe - postępowanie

- przy płytkim zadławieniu przystępujemy do próby wyciągnięcia ciała obcego ręcznie - wkładamy rękę w gardło i ostrożnie wyciągamy obiekt dwoma palcami ruchem zagarniającym
- po wyjęciu ciała obcego można wprowadzić dwa wdechy dla dotlenienia
- w przypadku ciała obcego z ostrymi wierzchołkami lub niemożliwego do identyfikacji, w trybie natychmiastowym udajemy się do lekarza weterynarii

Najczęstsze wypadki

ZADŁAWIENIE

Zadławienie całkowite - postępowanie

Bezwzględnie należy wykonać tzw rękoczyn Heimlicha:

- stajemy przodem do psa (lub m się ustawiamy przodem jeśli pies jest nieprzytomny)
- chwytamy oburącz splecionymi dłońmi miejsce zakończenia żeber - ich środkową część, czyli przeponę
- podnosimy psa do góry nogami i energicznie uciskamy przeponę 5 razy - ciało obce powinno pod wpływem ucisków wypaść samoistnie, w razie potrzeby powtarzamy
- gdy ciało obce ustąpiło, ale nie wypadło z pyska należy je ręcznie usunąć
- wprowadzamy dwa wdechy w nos
- kontrolujemy funkcje życiowe, w razie, gdy nastąpiło zatrzymanie funkcji życiowych podchodzimy do RKO.

Najczęstsze wypadki

ZADŁAWIENIE

Uwaga: w przypadku bardzo dużych psów, lub jeżeli nie ma możliwości podniesienia psa w wyżej opisany sposób:

- łapiemy psa od tyłu oburącz, splatając dłonie pod brzuchem, zaraz za żebrami
- unosimy tylne łapy i uciskamy przeponę aż do udrożnienia dróg oddechowych
- kładziemy psa na prawym boku i wprowadzamy 2 wdechy
- kontrolujemy funkcje życiowe, w razie potrzeby podejmujemy RKO.

Podczas zakrztuszenia możemy również unieść tylne łapy psa i uderzyć go kilka razy między łopatkami dłonią ułożoną w “łódeczkę”, a gdy ciało obce wypadnie wprowadzić dwa wdechy i skontrolować funkcje życiowe.

Najczęstsze wypadki ZADŁAWIENIE

Profilaktyka

- dopasowanie wielkości karmy do rozmiaru szczęk i sposobu pobierania jedzenia przez psa
- absolutny zakaz podawania psu ostrych kości, szczególnie drobiowych
- niepozostawianie przedmiotów nieprzeznaczonych do spożycia w zasięgu psa, szczególnie pod naszą nieobecność.

Najczęstsze wypadki ZATRUCIE

Zatruciem nazywamy zespół objawów chorobowych, wywołanych substancją przyjętą w szkodliwej dla danego organizmu dawce.

Wszystko szkodzi w nadmiarze!

Najczęstsze wypadki ZATRUCIE

Przyczyny - przykłady łatwo dostępnych substancji toksycznych i/lub trujących dla psów:

- leki, np. paracetamol, ibuprofen (nawet po kawałku tabletki pies może umrzeć)
- czekolada, szczególnie gorzka
- kakao, kawa, herbata
- alkohol
- winogrona i rodzynki
- ziemniaki
- ksylitol (bardzo niewielka dawka może zabić psa)
- ciasto drożdżowe
- substancje biobójcze - środki czyszczące, dezynfekujące, na ślimaki, nawozy, owadobójcze, trutka na szczury itd.
- ciasto drożdżowe
- brzoskwinie - a w zasadzie pestki owoców jednopestkowych
- grzyby
- cebula i czosnek
- niektóre rośliny jak np. diffenbachia, gwiazda betlejemska, monstera

Najczęstsze wypadki ZATRUCIE

Objawy zatrucia

Objawy u każdego psa po spożyciu różnych substancji w różnych dawkach może dawać skrajne objawy, ze względu na odmienne działanie każdego z czynników.

Głównymi objawami zatrucia są:

- wymioty
- biegunki/zaparcia
- drgawki
- brak apetytu
- opuchnięcie
- blade błony śluzowe lub o zmienionym kolorze (widać to np. po białkach oczu, dziąsłach)
- zmiany ciepłoty ciała
- dyszenie
- ból brzucha
- wzdęcia
- otępienie
- niepokój
- duszności
- problemy z poruszaniem
- nadwrażliwość na bodźce, np. światło, dotyk

zmienione
błony śluzowe

prawidłowe (różowe)
błony śluzowe

Najczęstsze wypadki ZATRUCIE

Postępowanie przy zatruciu

- podajemy duże ilości płynów
- jak najszybciej udajemy się do lekarza weterynarii po obserwacji jakichkolwiek niepokojących objawów lub gdy obserwujemy, że pies zjadł niewiadomy lub trujący obiekt
- kontrolujemy funkcje życiowe i podejmujemy RKO w razie ich utraty

Najczęstsze wypadki ZATRUCIE

Profilaktyka zatruc

- nie pozostawianie zagrażających przedmiotów w zasięgu psa
- odpowiednie zabezpieczenie substancji trujących przed psem
- unikanie “dobrodusznych karmicieli” - nie wiadomo co przyjdzie im do głowy
- trening rezygnacji ze zjadania z ziemi różnych rzeczy i nauki puszczenia na hasło
- w przypadku posiadania dzieci - rozmowa z dziećmi na temat skutków częstowania psa “ludzkim” jedzeniem

Najczęstsze wypadki

PADACZKA

(napad drgawkowy)

Jest to reakcja układu nerwowego na anomalie w funkcjonowaniu organizmu, spowodowane wystąpieniem urazu, infekcji, choroby lub innych czynników zaburzających jego prawidłową pracę.

Sama padaczka nie jest chorobą, a jedynie przejawem klinicznym wskutek występującego zaburzenia.

Najczęstsze wypadki

PADACZKA

(napad drgawkowy)

Na atak padaczkowy składają się 3 etapy:

- 1. Aura:** *pies dziwnie się zachowuje, jest niespokojny, rozdrażniony, może popiskiwać, oblizywać się, szukać kontaktu lub chować się i wykazywać objawy depresji. Etap ten może trwać kilka minut do kilku godzin. Niektórzy właściciele twierdzą, że aurę widzą nawet dzień lub dwa przed atakiem.*
- 2. Atak właściwy:** *pies traci świadomość, zwykle upada, leży na ziemi i sztywnieje, może wystąpić ślinotok, piszczenie, szczekanie. Rozpoczynają się drgawki, pies nie może złapać oddechu, pojawia się tzw. ruch pływaczy czyli pies porusza łapami we wszystkie strony, niekontrolowane oddawanie kału i moczu, wymioty. Trwa to od kilku sekund do ok. 5 minut. Każdy atak może wyglądać inaczej a objawy mogą być niemal niemożliwe do zauważenia, nazywa się to wtedy petit mal - mały atak.*
- 3. Powrót do świadomości:** *pies wybudza się. Jest w szoku, może próbować od razu wstać, wrywać się, powoli wraca czucie w kończynach. Może być zdezorientowany i wystraszony przez kilka godzin, a nawet dni.*

Najczęstsze wypadki

PADACZKA

(napad drgawkowy)

Postępowanie przy ataku padaczki

- odsuwamy wszystkie przedmioty o które pies mógłby się uderzyć
- w miarę możliwości układamy psa na dywanie, szorstkiej powierzchni aby nie ślizgał się po podłodze
- można delikatnie przytrzymać głowę aby nie uderzył nią o ziemię i meble
- jeśli jest możliwość - nagrywamy przebieg ataku. Jest to trudne dla przewodnika ale bywa bardzo pomocne w procesie diagnostycznym i może ułatwić zaplanowanie odpowiedniego leczenia psa
- w przypadku psów cierpiących na nawracające napady drgawkowe, można podjąć próbę delikatnego, ale zdecydowanego masażu psa, mówienia do niego - całą dłońią głaszczemy psa po grzbiecie i klatce piersiowej posuwistym ruchem (o ile nam na to pozwoli), wymawiamy głośno ale spokojnie jego imię i komunikat, np. "Max, zooooostań ze mną, zooooostań.."

Po ataku kontrola funkcji życiowych, razie potrzeby podejmujemy RKO i przekazujemy psa lekarzowi weterynarii do diagnostyki.

Najczęstsze wypadki

PADACZKA

(napad drgawkowy)

UWAGA: TRZEBA WIEDZIEĆ. STAN PADACZKOWY.

Istnieje coś takiego, co nazywamy stanem padaczkowym i jest to zagrażająca życiu psa sytuacja, kiedy atak właściwy trwa dłużej niż 10 minut.

Może uniemożliwić psu złapanie oddechu i trwale uszkodzić układ nerwowy, co prowadzi do śmierci.

W takich sytuacjach należy przygotować i zabezpieczyć psa do transportu i jak najszybciej udać się do lekarza weterynarii, który poda środki na przerwanie ataku, aby dać psu szansę na przeżycie. Są to jednak środki usypiające i zdarza się, że w trakcie wybudzania, napad drgawkowy nawraca i pies musi być ponownie usypiany.

Przy nawracających atakach, ze względu na nieodwracalne zmiany w mózgu psa, podejmuje się decyzję o eutanazji.

Najczęstsze wypadki

PADACZKA

(napad drgawkowy)

Profilaktyka napadów drgawkowych

- regularne odrobaczania i szczepienia
- regularne kontrole stanu zdrowia
- unikanie czynników silnie stresogennych dla psa
- nieprzemęczenie psa
- staranny wybór hodowli z której pochodzi pies (to działanie jeszcze przed zakupem psa) - skłonność do ataków może być dziedziczna
- zabezpieczanie substancji, które mogą zaszkodzić psu, gdyż zatrucie również może wywołać atak drgawkowy.

URAZY

Urazem nazywamy uszkodzenia tkanki, narządu lub większego obszaru ciała przez działanie czynnika mechanicznego, termicznego, chemicznego, elektrycznego itd.

URAZY UDERZENIA I RANY

Przy aktywnym trybie życia nietrudno o uderzenia.

Zwykle są niegroźne, prawie zawsze w ich wyniku powstaje tzw. krwiak, czyli miejscowy wylew krwi pod skórę, spowodowany rozszerzeniem uszkodzonych naczyń krwionośnych. Z reguły powoduje jedynie ból i po kilku dniach samoistnie znika.

Zdarza się jednak, że krwiak jest rozległy i powoduje **wylew krwi do wnętrza ciała, czyli tzw. krwotok wewnętrzny**, dlatego aby ograniczyć krwotok i zwęzić naczynia należy przyłożyć zimny okład, np. z lodu w miejsce uderzenia.

W przypadku wystąpienia rany, czyli przerwania ciągłości tkanek skóry, dezynfekujemy alkoholem i zakładamy jałowy opatrunek, zabezpieczając go bandażem.

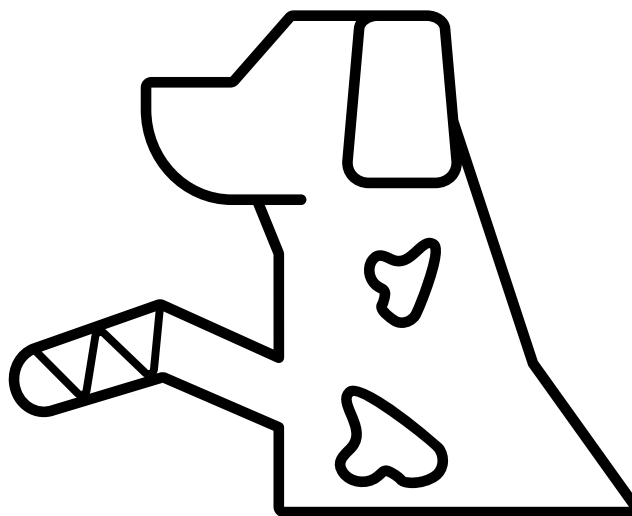

URAZY SKALECZENIA I KRWOTOKI

Skaleczeniem nazywamy przerwanie ciągłości tkanek w wyniku przecięcia skóry, np. ostrym narzędziem.

W przypadku skaleczeń, ranę odkażamy i zabezpieczamy jałową gazą i bandażem.

Jeżeli istnieje podejrzenie, że w ranie znajduje się ciało obce, nie należy go samodzielnie wyciągać, by nie wywołać krwotoku - analogicznie odkażamy, zabezpieczamy jałową gazą i bandażem i bezzwłocznie udajemy się do lekarza weterynarii.

URAZY

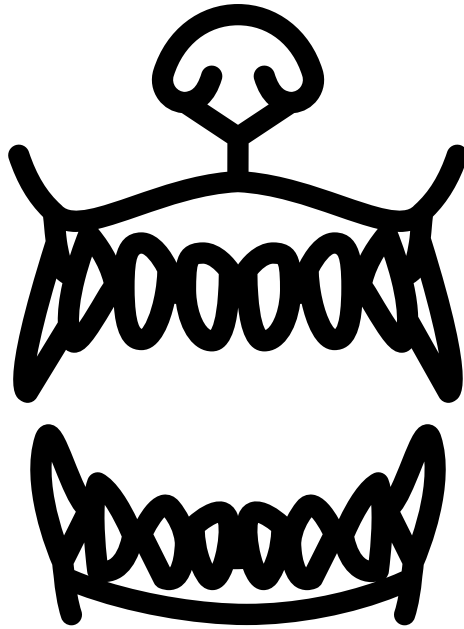
SKALECZENIA I KRWOTOKI

Jeżeli widać, że opatrunek przecieka krwią, nakładamy na niego kolejny, bez zdejmowania poprzedniego - jeden na drugi.

Przy silnych krwawieniach zakładamy opaskę uciskową powyżej skaleczenia, aby ograniczyć krwawienie. Pamiętajmy jednak, że ranę jak najszybciej musi zobaczyć lekarz, ponieważ w wyniku ucisku może nastąpić martwica tkanek.

URAZY POGRYZIENIA

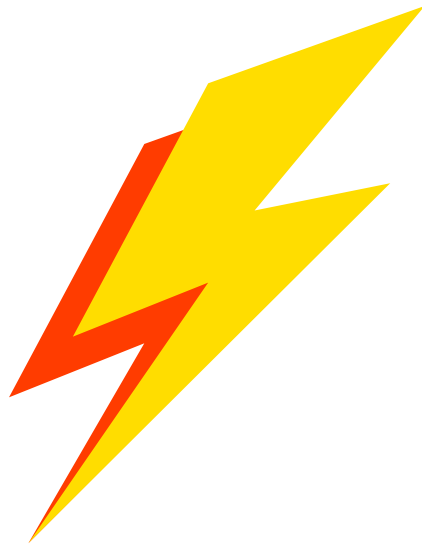

Przy ciężkich pogryzieniach **najpierw zajmujemy się krwotokami**, a następnie mniejszymi ranami.

Transport psa do lecznicy powinien być bardzo ostrożny, ponieważ pies mógł doznać obrażeń wewnętrznych czy złamania kręgosłupa, mogących przy najmniejszym ruchu spowodować krwotok wewnętrzny, a także przerwanie rdzenia kręgowego - wynikiem jest kalectwo a nawet śmierć.

W razie omdlenia - kontrola funkcji życiowych. Przy zatrzymaniu krążenia podejmujemy procedurę RKO.

URAZY PORAŻENIE PRĄDEM

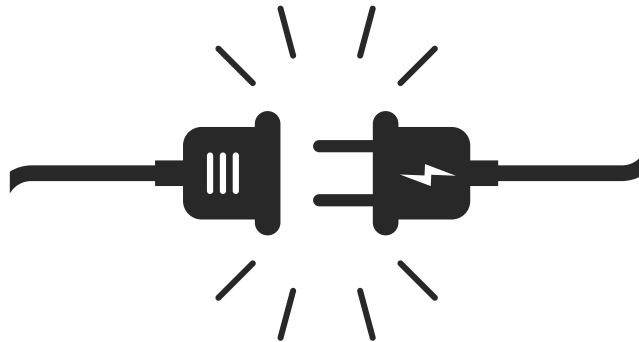

Jest to sytuacja, w której przez ciało psa przechodzi energia elektryczna. W wyniku porażenia może dojść do poparzeń, utraty świadomości a także do zatrzymania akcji serca.

**UWAGA: DOTKNIĘCIE PSA RAŻONEGO PRĄDEM RÓWNIEŻ
GROZI PORAŻENIEM.**

URAZY

PORAŻENIE PRĄDEM

Postępowanie przy porażeniu prądem

- odłączamy źródło prądu - najlepiej centralnie. Jeśli nie ma takiej możliwości, robimy to za pomocą grubych gumowych rękawiczek, drewnianego kija lub innych przedmiotów nieprzewodzących prądu.
- po upewnieniu się, że nie jesteśmy narażeni na porażenie, układamy psa na jego prawej stronie i kontrolujemy funkcje życiowe. W razie potrzeby wdramy RKO.
- następnie zajmujemy się oparzeniami, schładzamy je zimną wodą i zakładamy jałowy opatrunek.

URAZY ZŁAMANIA

Złamania to całkowite przerwanie ciągłości tkanek, które dzielimy na:

- **złamanie zamknięte** - złamana kość nie narusza tkanek skóry
- **złamanie otwarte** - złamana kość przerywa skórę tworząc ranę

Postępowanie przy złamaniu zamkniętym:

- usztywniamy kość mocując ją do dwóch sąsiadujących kości
- niezwłocznie udajemy się do lekarza weterynarii

Postępowanie przy złamaniu otwartym:

- okładamy ranę jałową gazą
- delikatnie bandażujemy ranę
- w miarę możliwości usztywniamy i okładamy lodem
- niezwłocznie udajemy się do lekarza weterynarii

URAZY

WYPADNIĘCIE GAŁKI OCZNEJ

Jest to uraz oka, w wyniku którego gałka oczna znajduje się poza oczodołem.

Przyczyny wypadnięcia gałki ocznej:

- silny ucisk w okolicy szyi u ras miniaturowych i brachycefalicznych - na przykład w wyniku pociągnięcia za obrozę
- pogryzienie
- ropień, krwihak, guz, ciało obce w okolicach oka
- silne uderzenie w okolice głowy

Postępowanie w przypadku wypadnięcia gałki ocznej:

- przykładamy jałową gazę do oka
- delikatnie wsuwamy oko z gazikiem do oczodołu - już przy delikatnym oporze nie wciskamy!!! dalej
- bandażujemy oko bandażem wokół głowy
- jak najszybciej udajemy się do lekarza weterynarii

URAZY

WYPADNIĘCIE GAŁKI OCZNEJ

Jest to uraz oka, w wyniku którego gałka oczna znajduje się poza oczodołem

Przyczyny wypadnięcia gałki ocznej:

- silny ucisk w okolicy szyi u ras miniaturowych i brachycefalicznych - na przykład w wyniku pociągnięcia za obrozę
- pogryzienie
- ropień, krwiak, guz, ciało obce w okolicach oka
- silne uderzenie w okolice głowy

Postępowanie w przypadku wypadnięcia gałki ocznej:

- przykładamy jałową gazę do oka
- delikatnie wsuwamy oko z gazikiem do oczodołu - już przy delikatnym oporze nie wciskamy!!! dalej
- bandażujemy oko bandażem wokół głowy
- jak najszybciej udajemy się do lekarza weterynarii

URAZY

WYPADNIĘCIE GAŁKI OCZNEJ

Profilaktyka wypadania gałki ocznej:

- odpowiednie zbilansowanie diety psa, szczególnie w wieku szczenięcym
- kontrolowanie prawidłowego rozwoju psa
- unikanie spotkań z osobami i zwierzętami gwałtownymi, niepewnymi
- ostrożność przy organizacji psich aktywności
- bezwzględna rezygnacja z obroży na rzecz uprzęży.

URAZY SKRĘT ŻOŁĄDKA

PSkręt żołądka następuje w wyniku przekreślenia się żołądka zawieszzonego na tzw krezce, wokół przełyku i jelit. W wyniku wydzielania przez bakterie gazów, żołądek zaczyna puchnąć, przez co następuje martwica i pęknięcie żołądka a jego zawartość wylewa się do jamy otrzewnej, powodując zakażenie i nieodwracalne zmiany.

Przyczyny skrętu żołądka

- posiłek lub pojenie przed samą aktywnością psa
- łapczywe pobieranie pokarmu przez psa
- znaczne skarmianie psa podczas aktywnego spaceru
- niedowaga
- obfity posiłek psa wychudzonego lub bardzo szczupłego
- wiek - psy pow. 7 roku życia są bardziej narażone niż młodsze
- płeć - częściej występuje u samców
- przynależność do psów ras dużych, olbrzymich i z głęboką klatką piersiową (przykładem małej rasy narażonej na skręt jest boston terrier)
- skłonności dziedziczne.

URAZY SKRĘT ŻOŁĄDKA

Objawy skrętu żołądka:

- odruch wymiotny bez zawartości
- apatia
- postępujący obrzęk brzucha
- bolesność i tkliwość brzucha
- dyszenie, sapanie, ślinienie
- niepokój, podenerwowanie
- sztywny chód
- bojaźliwy wzrok

Objawy nie muszą pojawiać się intensywnie, nie muszą być wszystkie razem. Każda przypadłość u różnych psów może objawiać się w indywidualny sposób, dlatego jeśli coś wzbudzi podejrzenia - interweniujemy, zanim będzie za późno.

Lepiej dmuchać na zimne niż żałować braku działania.

URAZY SKRĘT ŻOŁĄDKA

Objawy skrętu żołądka:

- odruch wymiotny bez zawartości
- apatia
- postępujący obrzęk brzucha
- bolesność i tkliwość brzucha
- dyszenie, sapanie, ślinienie
- niepokój, podenerwowanie
- sztywny chód
- bojaźliwy wzrok

Objawy nie muszą pojawiać się intensywnie, nie muszą być wszystkie razem. Każda przypadłość u różnych psów może objawiać się w indywidualny sposób, dlatego jeśli coś wzbudzi podejrzenia - interweniujemy, zanim będzie za późno.

Lepiej dmuchać na zimne niż żałować braku działania.

Postępowanie przy podejrzeniu skrętu żołądka:

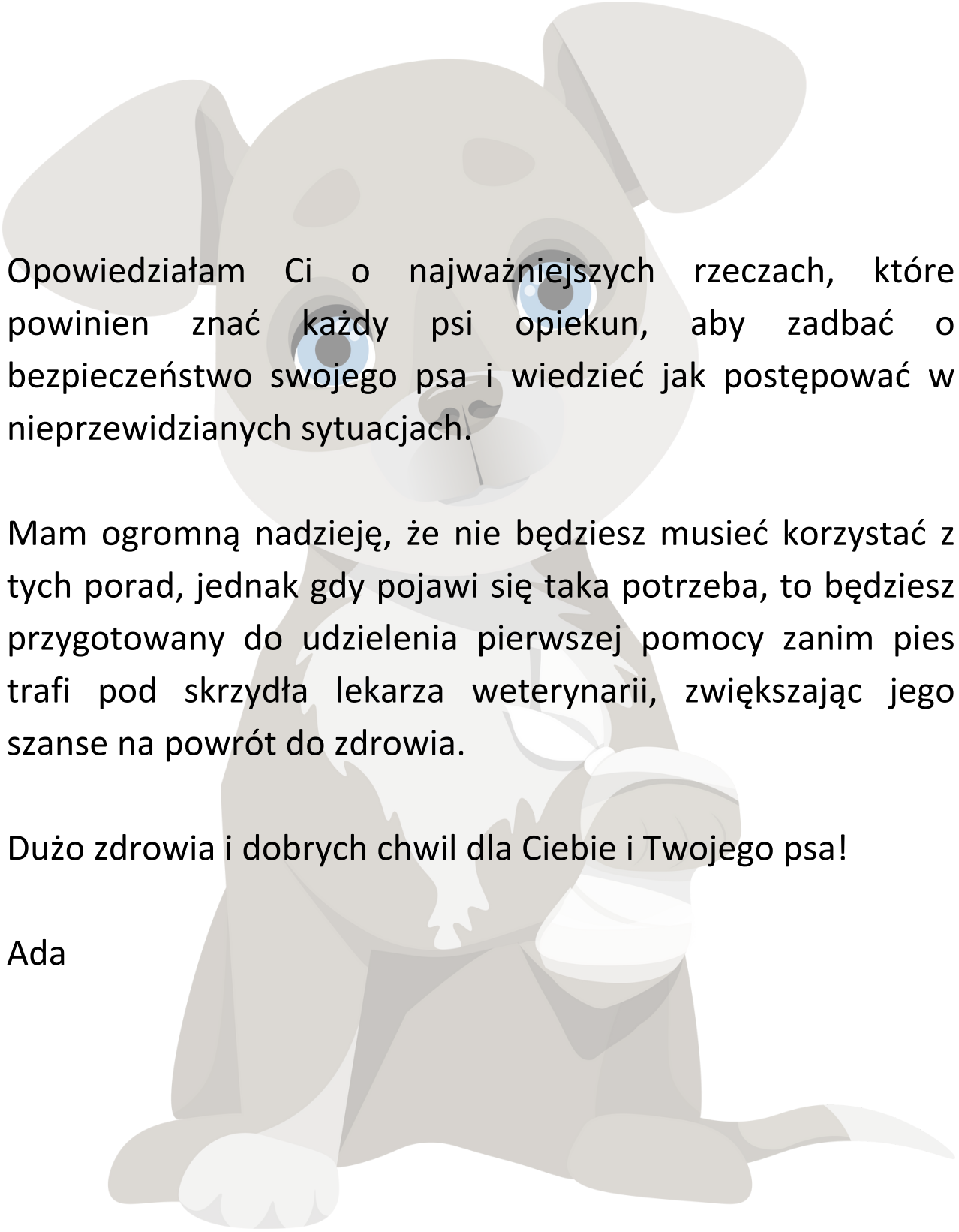
- jak najszybciej jedziemy do weterynarza po interwencję chirurgiczną - w większości przypadków tylko w ten sposób można uratować psa.
- średni czas na reakcję to 2-4 godziny, po tym czasie zmiany są już w większości nieodwracalne.

URAZY SKRĘT ŻOŁĄDKA

Profilaktyka skrętu żołądka

- posiłki podajemy przynajmniej godzinę przed planowaną aktywnością, aby pies zdążył przetrawić pokarm
- po posiłku uniemożliwiamy psu aktywność fizyczną na 2-3 godziny
- psu wychudzonemu podajemy posiłki skromne, ale częste
- dbamy o komfort jedzenia - pies ma spokój i własną przestrzeń na posiłek
- u psów łapczywych można podawać posiłek z ręki lub misek spowalniających, aby nie łykały za dużo powietrza podczas jedzenia, pamiętajmy jednak, że u łapczywych psów miska spowalniająca może pogłębić frustrację przy jedzeniu
- unikamy aktywności po obfitym pojeniu.

Opowiedziałam Ci o najważniejszych rzeczach, które powinien znać każdy psi opiekun, aby zadbać o bezpieczeństwo swojego psa i wiedzieć jak postępować w nieprzewidzianych sytuacjach.

Mam ogromną nadzieję, że nie będziesz musieć korzystać z tych porad, jednak gdy pojawi się taka potrzeba, to będziesz przygotowany do udzielenia pierwszej pomocy zanim pies trafi pod skrzydła lekarza weterynarii, zwiększając jego szanse na powrót do zdrowia.

Dużo zdrowia i dobrych chwil dla Ciebie i Twojego psa!

Ada